

Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore

OLIMPIJADA ZNANJA 2019.

Zadaci iz **HEMIJE**
za **IV** razred srednje škole

Uputstvo za takmičare:

- Predviđeno vrijeme za izradu testa je 120 minuta.
- Odgovori se moraju pisati isključivo plavom ili crnom hemijskom olovkom. Odgovori napisani grafitnom olovkom ili hemijskom koja se može brisati neće se uzimati u obzir pri bodovanju.
- Nepregledni i nečitko napisani odgovori neće biti pregledani.
- Postupak rješavanja zadatka kao i samo rješenje moraju biti jasno označeni brojem zadatka. Neoznačena rješenja neće biti pregledana.
- Dozvoljena je upotreba kalkulatora (digitrona), dok nije dopuštena upotreba tablice Periodnog sistema elemenata.
- Za vrijeme rada nije dopuštena upotreba mobilnih telefona, niti napuštanje prostorije u kojoj se odžava takmičenje.

Želimo Vam uspješan rad!

Šifra takmičara:

Komisija:

MAKSIMALAN BROJ POENA	BROJ OSTVARENIH POENA TAKMIČARA:
100	

Podgorica, 11. maj 2019.

- 1.** Koliko iznosi osmotski pritisak 80 cm^3 rastvora jednog neelektrolita pri temperaturi od 25°C .
U rastvoru se nalazi $1.2 \cdot 10^{22}$ molekula neelektrolita.

(8)

- 2.** Koju sekvencu azotnih baza ima iRNK dobijena iz DNK datog sastava:

5'-ATTGCTCAGCTA-3'

(6)

- 3.** Kiselom hidrolizom skroba dobija se glukoza. Alkoholnim vrenjem glukoze nastaje etanol. Koja zapremina 55 masenih% rastvora etanola, gustine $\rho = 0.8 \text{ g/cm}^3$ se može dobiti iz 100g skroba?

(10)

4. Poveži data imena alkaloida, označena velikim slovima, sa heterocikličnim prstenom koji sadrže, označeni malim slovima:

A) opijum   B) strihnin   C) kofein   D) nikotin   E) atropin
a) indol   b) piridin   c) piperidin   d) purin   e) izohinolin

(10)

5. Na liniji pored imena vitamin na osnovu hemijske structure napišite ime vitamina po slovima abecede.

Kobalamin _____

Askorbinska kiselina _____

Kalciferol _____

Retinol _____

Biotin _____

(10)

6. Vitamin B₅ (pantotenska kiselina) je strukturni element koenzima A (CoA).- glavnog koenzima u ćelijama. Pantotenska kiselina je kondenzacioni proizvod β-alanina i pantoinske kiseline. IUPAC-ovo ime pantotenske kiseline je 3-[2,4-dihidroksi-3,3-dimetilbutanamido]propanska kiselina. Napisati strukturnu formulu pantotenske kiseline.

(8)

7. Napisati strukturu jedinjenja nastalog reakcijom holesterola i stearinske kiseline.

(8)

8. Predstaviti hemijskim jednačinama nastajanje α -ketokiselina reakcijom transaminacije α -ketoglutarata i fenilalanina. Imenovati dobijene proizvode.

(10)

9. U Krebsovom ciklusu neki od učesnika ili intermedijera su soli karboksilnih kiselina: piruvat, citrat, sukcinat, fumarat i malat. Napisati strukture i imena kiselina čije soli su navedene.

(10)

10. Razvrstati navedene hormone na osnovu hemijske strukture:

adrenalin, aldosteron, vazopresin, tiroksin, insulin

Hormoni proteinske prirode: _____

Hormoni derivati aminokiselina : _____

Steroidni hormoni: _____

(5)

11. Predstaviti hemijskim formulama laktam-laktimsku (keto-enolnu) izomeriju uracila.

(5)

12. U kom molaskom odnosu treba pomiješati natrijum-hidroksidifosfatnu kiselinu da bi pH dobijenog rastvora bilo 6?

$$K(H_2PO_4)=2 \cdot 10^{-7}$$

(10)

